

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

cca 60 m byly na profilech dokumentovány štětové vrstvy (komunikační úrovně) a vyrovnávky, v hloubce cca 0,5 m od současného povrchu. Zachycené situace o mocnosti cca 0,2 m jsou před radnicí (č. p. 39) datovány keramickým materiálem do raného novověku (16.–17. století). Zachycené situace nejspíše souvisí s obnovou městečka po požáru v roce 1589 a následnou výstavbou nové radnice (Kuča 2000, 694–698). Mladší archeologické situace byly již zničeny novodobými zásahy.

Hynek Zbranek

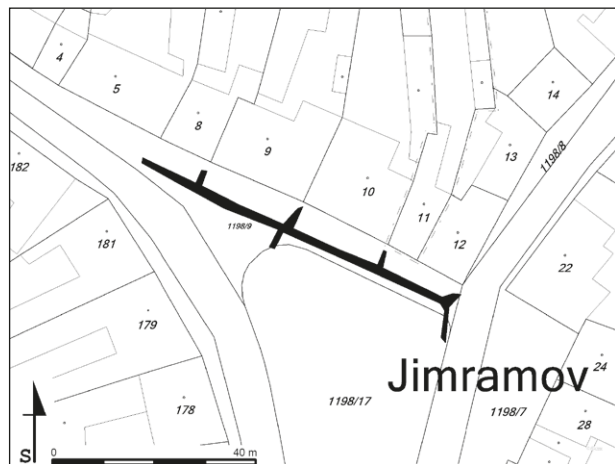
Literatura

Kuča, K. 2000: *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku. 2. díl. H-Kole.* Praha: Libri.

Resumé

Jimramov (Bez. Žďár nad Sázavou), Náměstí Jana Karafiáta (Platz). Neuzeit. Städtchen, Platz. Rettungsgrabung.

Vor dem Rathaus Nr. 39 wurde im Liniengraben einige Straßenebenen freigelegt, die wahrscheinlich mit der Erneuerung des Städtchens nach dem Feuerbrand im Jahre 1589 und mit dem Aufbau des neuen Rathauses zusammenhängen.

Obr. 59. Jimramov, Náměstí Jana Karafiáta. Trasa kanalizace.

Abb. 59 Jimramov, Náměstí (Platz) Jana Karafiáta. Route des Grabens.

JÍVOVÁ (OKR. OLMOUC)

„Jívová–Tepenec“. KLPP – slezskoplatěnická fáze, pozdní doba bronzová. Vrcholný středověk. Hradisko, předhradí hradu. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1110035.45 : 537890.60; 1110058.33 : 537908.72; 1110096.33 : 537867.72 : 1110106.29 : 537880.00.

V měsících červnu až srpnu roku 2017 proběhla VII. etapa záchranného archeologického výzkumu na lokalitě Jívová – Tepenec, která byla vyvolána další fází rozšíření dobývacího prostoru Bělkovického kamenolomu. Výzkum plošně i metodicky navázal na předchozí etapy z let 1997–1999 a 2007–2008, 2012.

Metodika záchranného archeologického výzkumu, který na Tepenci probíhá s přestávkami již přes 40 let, je vždy založena na rozměření výzkumné plochy do čtvercové sítě o velikosti jednotlivých čtverců 5 × 5 m a poté zkoumání kulturního souvrství po mechanických vrstvách. V posledních etapách byly, zejména z časových důvodů, čtverce zkoumány šachovnicově (Kalábek, Tymonová 1998 a 1999, Procházková 2001, Vránová, Vrána 2005; 2016 + zde souhrn starší literatury, Vránová 2008; 2009; 2014). Celá plocha výzkumu je podrobena detektorovému průzkumu. Nadmořská výška lokality se pohybuje v rozmezí 480–495 m.

Během výzkumu bylo na ploše o velikosti 25 × 65 m nacházející se v prostoru předhradí středověkého hradu a hradiska KLPP prozkoumáno kulturní souvrství o mocnosti cca 50 cm obsahující artefakty datované do pozdní doby bronzové a vrcholného středověku. Více než polovinu plochy určené k průzkumu v roce 2017 zabíraly tzv. prohloubeniny a na tyto objekty se výzkum soustředil především, neboť po zkušenostech z předchozích let jsme zde předpokládali relikty středověké zástavby předhradí. A tento předpoklad se kromě jednoho objektu – č. 215 (sídlíštní jáma) – také potvrdil. Všech zbývajících 6 prohloubenin představovalo relikty po sklepních či suterénních prostorách středověkých budov. Pět z nich (obj. č. 205, 206, 207, 208 a 209) se nacházelo v severní polovině zkoumané plochy a tvořilo zde určitou strukturu kolem největší z nich (obj. č. 205). Poslední – objekt č. 212 – se naopak nacházel na jižním okraji plochy, jen několik metrů severním směrem od pravěkého valu.

Určitým překvapením byla rozměrnost sklepa či suterénu obj. č. 205, který představuje na ploše středověkého Tepence výjimku. Tento sklep byl situován na východní straně předhradí, v řadě budov tvořících závěr obdélníkové plochy předhradí, za nímž se terén začíná poměrně výrazně zvedat směrem k hradbě a příkopu na přístupové straně ostrožny. Tento sklep je dvakrát větší než ostatní objekty tohoto typu nalezené na předhradí a jeho dno bylo zasekáno do rostlé

skály. Jelikož z větší části zasahoval za hranice plochy vymezené pro průzkum v roce 2017, byl prozatím prozkoumán jen z poloviny a jeho rozměry jsou cca 12,5 × 6 × 2,4 m. Zásyp tohoto objektu byl kamenný, mnohdy se značně velkými kameny (rozměry i 60 × 30 cm) a pravděpodobně představuje relikv po zřícených nadzemních zděných konstrukcích této stavby. Na některých se dochovaly zbytky malty. Podél severní strany objektu se nachází dvě suťové podlouhlé hromady, které jsou s velkou pravděpodobností také zřícené kamenné zdi této stavby. Ty však budou prozkoumány až v příští výzkumné sezoně.

Na povrchu, několik decimetrů od jižního okraje sklepa, byl nalezen kamenický článek podélného tvaru s prohlubní uprostřed, patřící původně ke dveřní konstrukci. Mohly do něho být zasazeny dveře. Na dně sklepa, podél jižní delší strany, byl zachycen zbytek kamenné zdi postavené na maltu (kont. č. 935). Kamenná zeď (kont. č. 933) naznačující složitější nadzemní dispozici tohoto objektu se nachází u jižního okraje sklepa a je k němu situována kolmo. V zásypu sklepa bylo nalezeno velké množství zlomků keramiky či železné artefakty (hřebíky, kování...) a drobná stříbrná mince, jejíž původ a stáří v současné chvíli nelze určit, protože se nachází na konzervaci.

Rozměry budovy – objekt č. 205 – naznačují reprezentativnější stavbu, která svým umístěním (i výškovým) mohla dominovat celému předhradí. Za stávajícího stavu výzkumu je však obtížné blíže specifikovat její funkci. Mohlo se jednat například o sídlo správce hradu či rychtáře (vzhledem k předpokládané existenci předhradního městečka).

Vendula Vránová

Literatura

Kalábek, M., Tymonová, M. 1998: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu, lokalita Tepenec, 1.–3. část.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 1393/01, 1394/01, 1315/02. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Kalábek, M., Tymonová, M. 1999: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu, lokalita Jívová – Tepenec, 2. etapa.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 1395/01. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Procházková, P. 2001: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu, lokalita Jívová – Tepenec, 3. etapa, 1,2.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 73/02. Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Vránová, V. 2008: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 49, 308–309, 405–406.

Vránová, V. 2009: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 287, 393–394.

Vránová, V. 2014: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 54(1), 180.

Vránová, V. 2014: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 54(2), 200–201.

Vránová, V., Vrána, J. 2005: *Jívová – Tepenec, pravěké hradisko a Karlův hrad.* Archeologické památky střední Moravy 9. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc.

Vránová, V., Vrána, J. 2016: *Tepenec. Karlův hrad – mizející památka.* Archeologické památky střední Moravy 21. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc.

Resumé

Jívová (Olomouc District), „Jívová–Tepenec“. Middle Ages. Castle – bailey. Rescue research.

During rescue archaeological research in Jívová – Tepenec medieval cultural layers and a few sunken features were investigated with large number of archaeological material (especially pottery, daub, and iron artifacts). Six relicts of sunken basements of medieval aboveground structures were detected on the research area too. The extraordinary building in its proportions among them is the object No. 205. Its proportions suggest a representative purpose of this construction, e.g. a residence of a castle regent or a reeve.

KOSTELEC (K. Ú. KOSTELEC U JIHLAVY, OKR. JIHLAVA), DOLNÍ CEREKEV (K. Ú. DOLNÍ CEREKEV, OKR. JIHLAVA)

S okraj intravilánu. Středověk. Předlokační sídliště. Záchranný výzkum.

Výzkum z roku 2012 při budování kanalizační a stokové sítě pokračoval v roce 2017. V místě ČOV na severním okraji intravilánu (okolí bodu N49 21.888 E15 29.502) bylo archeologickým výzkumem zjištěno předlokační kostelecké sídliště, výrobní areál s pecemi a cesta z přelomu 12. a 13. století. Odebraná dřeva z nedaleké polohy u kostela sv. Kunhuty (500 m jz směrem) byla dendrochronologicky datována k roku 1206 (Kyncl 2013). V roce 2017 v nedaleké poloze Kostelec - Líšeň u křižovatky silnic Kostelec–Jihlava a Kostelec–Cejle v jižní části obce byly při pokládání kabelů nízkého napětí opět zachyceny situace předlokačního osídlení (okolí bodu N49 21.551 E15 29.428).